

Beszámoló

a Ferencvárosi Természetbarátok Sportköre Barlangkutató Csoportjának

1968. évi munkájáról.

I. Tudományos vizsgálatok, kutatások, adatgyűjtések.

1. A kutató csoport tagjai a nyári táborozás alatt folytatták a Szabadság-barlang és a Teresztenyei-forrás hidrográfiai rendszerének további vizsgálatát, különös tekintettel a Dász-töbörben létesült bányászuduló vizellátási gondjainak megoldására. Vizhozam és vízkémiai méréseket végeztek, a vizsgálatokba bekapcsoltak több olyan kisebb forrást, amelyet eddig nem vettek figyelembe.

2. A Szabadság-barlangban evaporációs /párolgási/ méréseket indítottunk be.

3. Ugyancsak a Szabadság-barlangban megfigyeléseket végeztünk a barlangi meander-képződésre vonatkozóan.

4. Csoportunk térképész brigádjai a következő feladatokat végezték el:

a. Bártfay Pál vezetésével egy váltott tagokból álló csoport igen nehéz fizikai körülmények között folytatta a Szabadság-barlang legtávolabbi részeinek részletes feldolgozását, és pedig a Pokol középső szakaszának és a Viznyelős-oldalágnak felmérését.

b. Horváth János vezetésével szintén váltott munkatársakból álló brigádok folytatták a Vértes-hegység bejárását és az itt található barlangüregek háromsiku felmérését. A Táni-völgyben I-IX. jelzéssel kilenc, részben ismert sziklaüreget mértek fel. Oroszlány környékén az Oroszlánkői-/Csáki-vári/barlangot a Nagy-Tisztai Denevér-barlangot dolgozták fel. A hegység DNY-i részén a Csókakői-barlangot és a Jenőlik nevű kisbarlangot térképezték fel.

c. Ugyancsak Horváth János vezetésével folyt a Bakony barlangjainak kiegészítő térképezési munkája. Befejezték a Csesznek-Ördögárok környéki barlangok régebbi felvételeinek feldolgozását. Ujramérték az 1. számú cseszneki barlangot, kiegészítették

a dr. Bertalan Károly által felmért 2. és 4. számú üregek rajzait. Az Ördög-árokban Ördögárki-odu névvel újabb sziklaodut mértek fel, továbbá az országos barlangkataszter részére újratérképezték a 9. és 10. számú üregeket, és az Ördöggáti-kőfülkét. A Kővölgy-árokban a Kővölgyi-kőfülkét és a Kővölgy-árki-sziklaüreget mérték fel.

II. Feltáró kutatások

Az 1968. évi nyári táborozás során a csoport tagjai három héten keresztül a piticsaljai munkahelyen dolgoztak. Itt a legmélyebb viznyelőben három évvel ezelőtt létesült egy kutató akna azzal a céllal, hogy ezen keresztül bejussunk a Szabadság-barlang Pokol elnevezésű szakszába, esetleg a barlangnak eddig még ismeretlen járatába.

A munkálatok első szakaszában a korábban kibentett járatok kibővítésén és a biztonságos feltételek megteremtésén dolgoztak a tábor résztvevői. A második héten került sor az újabb járatok feltárására. A munka eredményesen haladt előre, annak ellenére, hogy csaknem minden nap záporok, zivatarok zavarták meg a föld alatti tartózkodást. Egy-egy műszakban általában 5-7 személy dolgozott a mélyben. A bontások során elérték a szálkőzetet, és ennek meredek fala mentén haladtak lefelé. A harmadik héten a feltárók elérték a 20 méteres mélységet és megpillantották az első cseppköveket. Sajnos, a járatban dugulások lehetnek, mert a légmozgás igen gyenge vált, aminek következtében oxigénhiány miatt az utolsó napokban már általában egy-két órára korlátozódott a lenttartózkodás lehetősége. A táborozás befejezésekor a munkálatok - a légmozgás hiánya ellenére - kedvező kilátásokkal szakadtak meg.

Az idei tábort Balázs Dénes vezette, azon 16 fő vett részt 164 munkanappal. Egy napon a megyetemista barlangkutató csoport nyolc tagja is segített a feltárási munkákban.

III. Külföldi expedíció, nemzetközi kapcsolatok.

1. 1968. tavaszán fejeződött be a kutató csoport tagjainak eddigi leghosszabb külföldi expedíciója. Balázs Dénes, Csekő Árpád és Martinovich Sándor Afrika tizennégy országában karszt-

és barlangkutatói, valamint egyéb földrajzi, geomorfológiai kérdéseket tanulmányoztak. A mintegy 60.000 kilométert kitevő utazás költségeit a résztvevők viselték, azonban felszerelésben támogatást kaptak a Ferencvárosi Természetbarátok Sportkörétől, valamint 5.000 - 5.000 forint segélyt a Műszaki és Tudományos Egyesületek Szövetségétől, valamint az Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulaton keresztül az Országos Kőolaj- és Gázipari Trösztől.

Az expedíció résztvevői főleg a következő karsztos területeken gyűjtöttek adatokat: Tunéziában a Djebel Ressas-karsztszigethegy, a mészkőben képződött Seldja-vádi, Algériában a Batna környéki terület, Constantine város területe és környéke, a Rhoufi-szakadék, továbbá a Ghardaia-oázis környezetében elterülő szárad mészkőplató, Gabonban a tengerpart környékén, Tanzániában Tanga városától É-ra, Szomáliában pedig Chisimaio és Mogadiscio közötti parti szakaszon.

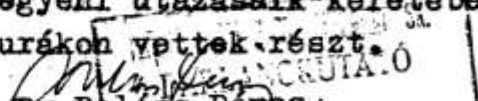
A különböző klímaövezeteken való áthaladás ~~érték~~ a karsztos területekkel kapcsolatban érdekes klimatikus geomorfológia megfigyelésekre és adatgyűjtésre adott alkalmat. Változatosak voltak a speleológiai megfigyelések is: a résztvevőknek a tipikus karsztbarlangokon kívül alkalmuk nyílt lávabarlangokba leereszkedni, feldolgoztak homokkőben keletkezett barlangfolyósókat, gránitban a sivatagi szélrózsió útján keletkezett üregeket és tengerparti abráziós üregeket.

Az expedíció anyagának a feldolgozása több évet vesz igénybe. A résztvevők az eredményeket szakelőadások és értekezések formájában hozzák nyilvánosságra. Az expedícióról bel- és külföldön sok cikk jelent meg, a rádióban előadás sorozat hangzott el, elkészült egy utleírás kézirat, összeállítás alatt áll az expedícióról készült film. Az expedíció hazatéréséről a TV riportot készített.

2. A Román Tudományos Akadémia Speleológiai Intézetének meghívására Balázs Dénes résztvett a híres román biospeológus, Emil Racovita születésének 100. évfordulója alkalmából rendezett speleológiai kongresszuson és ott előadást tartott./1968.október/.

3. A barlangkutató csoport tagjai mintegy harminc ország barlangkutatóival tartanak fenn kapcsolatot és folytatnak kiadványcserét. Különösen szoros a kapcsolat a környező országok barlangkutatóival, akikkel a csoport tagjai egyéni utazásaik keretében 1968-ban is több alkalommal barlangturákra vettek részt.

Érdliget, 1968. november 20.

Dr. Balázs Dénes
csoportvezető

J e l e n t é s

a Háromlyuku-zsomboly kutatásáról.

Pilisszántó községhez tartozó Hosszuhegy gerincén lévő Háromlyuku-zsomboly feltárását 1963 nyarán kezdtük el. A csoport tagjai diákjain közül kerültek ki.

A zsomboly kb. 8-9 méteres járatát megszabadítottuk a bezudult törmelékektől. A zsomboly kürtője kb. 2 x 3 méteres ellipszis szelvényű. Az előbukkant terem mintegy 16 - 18 méter mélységben van a felső nyíláshoz képest.

A további járatok feltárását még nagy mennyiségű törmelék eltávolítása teheti lehetővé. A munkálatokhoz szükséges műszaki felszerelés rendelkezésre áll. A Nemzeti Múzeum a feltárás helyét, a barlang jellegét ismeri, utmutatásokkal eddig segített és további támogatásáról biztosított.

Budapest, 1969. június 26.